

Vrijwilligersbeleid voor en door vrijwilligers

VOORWOORD

Wij zijn trots op onze inwoners! Zij tonen enorme flexibiliteit en toewijding aan Lingewaard. Zij hebben het geduld opgebracht met de gemeente het avontuur aan te gaan om het **beleid voor vrijwilligers** te formuleren via een nieuwe route, zodat het beleid aansluit bij de leefwereld van de inwoners en de gemeente de juiste prioriteiten kan leggen.

Wij hebben dit beleid werven en ondersteunen van vrijwilligers genoemd. De komende jaren is de verwachting van deelnemers aan de bijeenkomsten dat het tekort aan vrijwilligers gaat toenemen. De kunst is dus om de komende jaren op slimme manier mensen te werven en te enthousiasmeren voor vrijwilligerswerk. Als gemeente kunnen en willen wij deze uitdagingen niet alleen aangaan. Juist door met elkaar het gesprek aan te gaan, leren we met elkaar hoe we deze uitdagingen gezamenlijk het best kunnen aanpakken. Alleen dan kunnen wij als gemeenschap in Lingewaard slagen.

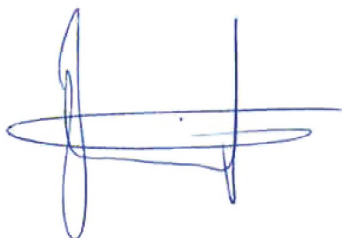
De gemeente Lingewaard heeft daarom gekozen om een ander proces te doorlopen dan voorheen altijd werd gedaan. Normaal gesproken speelt het beleidsproces zich volledig af op het gemeentehuis. Dit maal hebben wij het proces anders ingestoken. Wij hebben de input eerst bij de inwoners opgehaald, om het hierna te vertalen richting de raad. De professionals en gemeente hebben meegedacht om te kijken hoe zij kunnen helpen dit in de praktijk uit te voeren. Dit is, zeker nu het nog nieuw is, soms lastig. Desondanks is dit wel de weg die wij als gemeente willen bewandelen.

Mooi in dit proces is dat het beleid, (inhoudelijke thema's en prioriteiten) rechtstreeks bepaald is door de inwoner. Om de uitvoering van het beleid mogelijk te maken, gaan we op zoek naar financiële mogelijkheden binnen de bestaande, beschikbare budgetten. Dat betekent dat we gaan schuiven met prioriteiten. Hierbij gaan wij uit van nieuw voor oud. In deze werkwijze bekijken wij of bestaande activiteiten die het minder goed doen of minder in trek zijn bij inwoners vervangen kunnen worden door nieuwe activiteiten.

Wij zien wederom in heel dit proces dat communiceren belangrijk is: kennis hebben van elkaar en elkaar kennen. Wij hebben ook weer informatie opgehaald, nieuwe initiatieven zijn gemeld. Dit is wat ons betreft een van de vele tekenen van inwonerkracht. Niet wachten op de gemeente, maar zelf aan de slag gaan. Bij de nieuwe initiatieven zijn hele concrete acties geformuleerd om deze in de praktijk te brengen. Deelnemers/inwoners herkennen zich in de prioriteiten van het beleid en deelnemers, aanwezigen/genodigden uit diverse geledingen als vrijwilligers, mantelzorger en ouderen, hebben kunnen aangeven waar zij hun naam aan willen verbinden. Het resultaat: gedragen beleid.

De gemeente verbindt zich aan dit proces door dit door te zetten. Dat betekent niet alleen bij het formuleren van het beleid, maar ook bij de uitvoering deze aanpak doorvoeren. Deze manier van werken verdedig ik in de raad en in de verdere uitwerking van dit proces in 2018 en verder.

Aan de inwoners: nogmaals dank voor jullie betrokkenheid, tijd, geduld en moeite!

Johan Sluiter (Wethouder)

Bekijk het filmpje 'In gesprek met wethouder Johan Sluiter'.

INHOUD

Inleiding	5
1. Urgentie	6
2. Co-creatie: Start van een beweging	8
2.1 Co-creatie	8
2.2 Interactief traject van co-creatie	9
2.3 Start van een beweging	9
3. Kader: Sociaal Domein Plan	10
4. Reikwijdte van het vrijwilligersbeleid	12
5. Maatregelenpakket	13
6. Toelichting maatregelen	14
7. Slimme uitvoering	16
7.1 Evenwichtig maatregelenpakket	16
7.2 Goede koppeling aan beleidsplan sociaal domein	16
7.3 Gefaseerde aanpak en dynamisch karakter	16
7.4 Monitoring	17
7.5 Werk met werk maken	17
8. Gemeente faciliteert actief	18
9. De maatregelen	20

INLEIDING

Vrijwilligers leveren een onmisbare bijdrage aan de kwaliteit van onze samenleving en worden daarom ook wel "het cement van onze samenleving" genoemd. De inzet van vrijwilligers maakt het mogelijk dat er activiteiten plaatsvinden op het gebied van bijvoorbeeld sport, hulpverlening, zorg, kunst, cultuur, jeugdwerk, ouderenwerk, kerken en onderwijs. Zonder vrijwilligers ziet onze samenleving er heel anders uit en kunnen veel voorzieningen niet in stand blijven. Daarnaast zorgt vrijwilligerswerk voor sociale samenhang en voor integratie van inwoners, die anders misschien aan de zijlijn blijven staan.

LEESWIJZER

In dit document nemen wij u mee in de urgentie bij het opstellen van het beleid (H1). Vervolgens gaan wij in op het proces dat wij doorlopen om tot het beleid te komen (H2). Het beleid wordt binnen door de raad vastgestelde kaders in het Sociaal Domein Plan opgesteld en wordt er een relatie gelegd met het uitvoeringsplan met de drie pijlers en andere relevante kaders waaronder het woonbeleid, beleid voor inwoners initiatieven (H3). Wij staan stil bij de leefgebieden waar het ouderenbeleid over gaat (H4). Het pakket aan maatregelen die de speerpunten van het beleid vormen worden benoemd en toegelicht (H5 en H6). Er wordt extra aandacht besteedt aan de uitvoering waaronder de gefaseerde aanpak en de monitoring (H7). De rol van de gemeente wordt in het kader van de nieuwe aanpak toegelicht (H8), is te lezen wat de maatregelen precies inhouden en is te lezen welke partijen zich aan welke maatregelen verbonden hebben (H9).

1. URGENTIE

Met de overgang van de verzorgingsstaat naar de participatiesamenleving wordt het beroep op de vrijwillige inzet groter. Vrijwilligers zijn de bouwstenen waar maatschappelijke initiatieven en projecten op rusten. Hun inzet geeft in vele opzichten antwoord op maatschappelijke vragen.

Maar de beschikbaarheid van de groep vrijwilligers kan afnemen vanwege een belangrijk sociaal dilemma dat een van de grootste nieuwe sociale risico's voor onze samenleving wordt. Namelijk de concurrentie tussen arbeid, vrijwilligerswerk en mantelzorg. Iedereen moet langer doorwerken. Er is sprake van een verminderde beschikbaarheid van kinderopvang, grotere arbeidsparticipatie van vrouwen, individualisering, afname religieuze betrokkenheid en een toename aan de behoefte van zorg voor oude ouders. Als er dan keuzes gemaakt moeten worden dan is het maar de vraag of vrijwilligerswerk de voorrang krijgt.

De kunst is dan ook de komende jaren als lokale samenleving slimmer mensen te werven en te binden aan maatschappelijke initiatieven met maatschappelijk nut. Voor clubs en verenigingen ligt er dezelfde uitdaging om meer mensen te binden en daarmee de groep van vrijwilligers te vergroten. Een goed voorbeeld van initiatieven die hierin zijn geslaagd is de theaterkerk en de minkhof, die beide volledig worden gerund door een grote groep van vrijwilligers. Er zijn dus wel degelijk lokale inspirerende voorbeelden.

Deelnemers aan de bijeenkomst voor mantelzorgers en vrijwilligers geven aan dat er sprake is van een tekort aan vrijwilligers en maar liefst 84% verwacht een toekomstig tekort aan vrijwilligers. Een voorbeeld hiervan is de problemen die clubs en verenigingen ervaren om (jonge) bestuurders te vinden. Ook de uitvoerende instantie (SWL) van het vrijwilligersbeleid onder vindt problemen met het werven van vrijwilligers ter ondersteuning van kwetsbare groepen en mantelzorgers.

Uit onderzoek blijkt dat 30% van de totale bevolking in Lingewaard vrijwilligerswerk doet (onderzoek GGD Gelderland Midden ouderen en volwassenen, 2016). Cijfers waar we als lokale samenleving trots op kunnen zijn. Daarnaast geven respondenten in hetzelfde onderzoek aan dat 68% af en toe iets betekent voor haar burens.

Uit het proces van co-creatie blijkt dat er een scheidslijn is tussen de rol van de gemeente en de rol van de samenleving. De gemeente kan vrijwilligerswerk stimuleren en faciliteren door verenigingen en clubs te ondersteunen met kortlopende projecten vanuit de SWL of een andere partij. Daarnaast kan de gemeente investeren op het vergroten van de groep vrijwilligers van SWL die ondersteuning bieden aan kwetsbare groepen en mantelzorgers.

De uitdaging is om de komende jaren de potentiële groep van oudere vrijwilligers aan te spreken. Door samen met SNL, SWL en andere lokale partners op te trekken bestaat er kans om meer ouderen te bereiken. Een mooi streven van de deelnemers is de wil om ook eenzame ouderen hierin te bereiken en te betrekken.

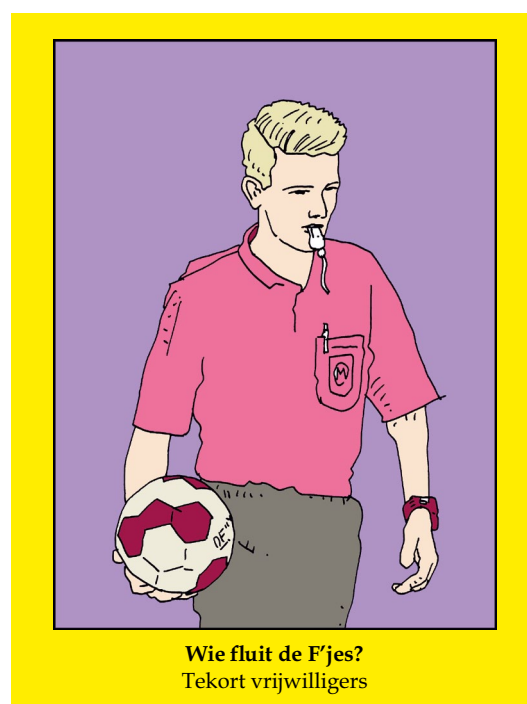
Tijdens de bijeenkomsten is er ook de behoefte uitgesproken om het initiatieven loket verder te ontwikkelen. Een groot aantal van de deelnemers van de brede bijeenkomsten geven aan niet op de hoogte te zijn van het bestaan van zo'n loket binnen de gemeente. Terwijl actieve woonkerngroepen de samenwerking met de gemeente nog voor verbetering vatbaar vinden. Het is dus belangrijk om een goede manier te vinden om initiatieven en de uitvoering hiervan aan elkaar te knopen, zodat dit overzichtelijk en laagdrempelig is. Dit kan ook werken als stimulans voor inwoners met een goed idee, omdat zij eerder geneigd zullen zijn actie te ondernemen als zij ook het gevoel hebben dat er iets mee gedaan zal worden.

Vrijwilligers hebben behoefte aan meer (financiële) middelen om vrijwilligersactiviteiten te kunnen blijven doen. Mogelijke oplossingen die zijn aangedragen door deelnemers is het invoeren van een budget zodat zij meer mogelijkheden hebben om hun vrijwilligers te bedanken, (professioneel) te begeleiden, te trainen en te faciliteren.

Daarnaast bestaat er de mogelijkheid om de vrijwilligerstekorten af te laten nemen door inwoners met een bijzondere achtergrond te stimuleren aan vrijwilligers werk te doen. Het betreft hier bijvoorbeeld mensen met een psychische achtergrond of mensen uit de bijstand. Tevens is er door deelnemers aangegeven dat men graag wil experimenteren met een open sportclub; een sportclub is met multifunctionele rol. Denk daarbij aan een sportvereniging die ook kinderopvang en dagactiviteiten voor ouderen organiseert. Sommige clubs zijn hier al mee gestart.

Dat betekent dat er voor de gemeente een mooie uitdaging ligt om aan te sluiten en deze omwenteling te faciliteren door bijvoorbeeld te ondersteunen bij het aanvragen of in kaart brengen van subsidiemogelijkheden. Naast dat er gezamenlijke doelen kunnen worden bereikt is er het vermoeden dat deze actie bijdraagt aan het beter kunnen werven en ondersteunen van vrijwilligers. Omdat open sportclubs en samenwerkende verenigingen – naar verwachting – efficiënter nieuwe vrijwilligers kunnen werven en binden.

Samen met vrijwilligers, inwoners en professionals is er het laatste half jaar een beweging op gang gebracht van betrokkenen die aan de slag zijn gegaan met deze thema's. In hoofdstuk 2 zal er aandacht worden besteed aan het proces van co-creatie, interactief traject van co-creatie en de start van de beweging.

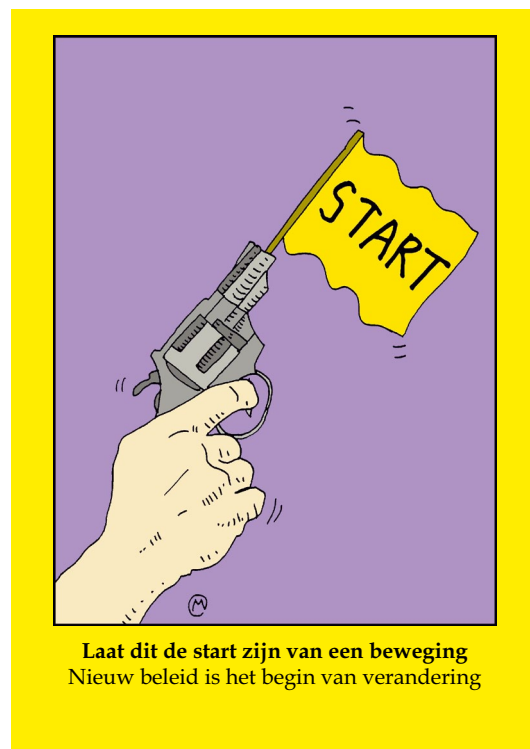

2. CO-CREATIE: START VAN EEN BEWEGING

2.1 CO-CREATIE

De samenleving van Lingewaard verandert de komende jaren flink. Dit komt onder andere door een sterke vergrijzing van de bevolking, maar ook doordat er meer van de eigen kracht van inwoners zal worden gevraagd in het sociaal domein. De urgentie een kader op te stellen voor het toetsen van plannen en om daarvan een uitvoeringsprogramma te maken is dan ook hoog.

Met beleid dat in co-creatie tot stand is gekomen en in co-creatie verder wordt uitgewerkt zet de gemeente in op een duurzame versterking van de positie en participatie van ouderen, mantelzorgers en vrijwilligers. Partijen rond zorg, welzijn, participatie, sport en wonen zijn allen elke dag hard aan het werk voor ouderen, mantelzorgers en vrijwilligers in Lingewaard. Toch vinden we dat we als partners beter moeten samenwerken en slimmer moeten werken.

De nieuwe maatschappelijke verhoudingen vereisen nieuwe bestuurlijke arrangementen waarbij burgers en maatschappelijke organisaties meer aan zet komen en de gemeente meer faciliteert. Daarom is een proces van co-creatie ingezet om maatschappelijke behoeften te peilen, speerpunten te benoemen en maatregelen samen tot stand te brengen waarbij inwoners aan het roer staan.

2.2 INTERACTIEF TRAJECT VAN CO-CREATIE

Een interactief traject heeft geleid tot co-creatie van gemeente, ouderen, mantelzorgers en vrijwilligers en de organisaties en instellingen die werkzaam zijn voor deze inwoners. De doelgroepen speelden een centrale rol, omdat zij zelf het beste weten aan welke ondersteuning ze behoefte hebben. Maar ook welke prioriteiten er moeten zijn.

Aan het interactieve traject deden inwoners op diverse manieren mee: in een kick-off bijeenkomst, met een enquête, als deelnemer bij een brede bijeenkomst, als sleutelfiguur in een DEAL-bijeenkomst of door via de mail te reageren. Bij de 4 brede bijeenkomsten (voor ouderen, vrijwilligers en mantelzorgers, professionals en een gezamenlijke slotbijeenkomst) waren in totaal 92 mensen aanwezig. Daarnaast hebben 68 mensen de enquête ingevuld. In het traject startten we met het boven halen van de behoeften nu en in de toekomst. Dit gebeurde via de enquête, in de kick-off bijeenkomst en de brede bijeenkomsten. Op basis van de brede bijeenkomsten zijn er vijf hoofdthema's, een groot aantal 'doorbraken' benoemd en hebben de aanwezigen in totaal 23 ideeën voor onderscheidende maatregelen gevormd die concreet ingingen op doel, stappen in de juiste richting en instrumenten. In DEAL-bijeenkomsten hebben sleutelfiguren de ideeën verder uitgewerkt en concreter gemaakt. Ook is een eerste aanzet gemaakt om vitale coalities te vormen en te benoemen die van belang zijn voor de uitvoering. In de slotbijeenkomst hebben inwoners bij de maatregelen aangegeven waar ze zich aan willen verbinden en op welke manier ze dat willen.

De deelnemers aan het traject zaten vol met ideeën over verbeteringen in het bestaande aanbod en aanvullingen op het aanbod voor ouderen, mantelzorgers en vrijwilligers. In de meeste gevallen maakten zij dit ook heel concreet. De thema's en maatregelen uit hoofdstuk 5 en 6 zijn een resultaat van de inbreng van alle deelnemers; de gemeente had hierin een ondersteunende rol.

2.3 START VAN EEN BEWEGING

Met het vormen van beleid in co-creatie is het vertrouwen opgebouwd dat de gemeente open staat voor de ideeën van inwoners en deze een royale plek wil geven in nieuw te vormen beleid. Inwoners hebben uitgesproken dat deze open houding hen vertrouwen geeft in mogelijkheden om hulp en ondersteuning te verbeteren. Dit, en de maatregelenpakketten die in nieuw beleid zijn gevat, is mooie opbrengst, maar hier begint het pas. Het is nu zaak dat partijen aan zet worden gebracht om de maatregelen verder in de verf te zetten: vitale coalities van ouderen, mantelzorgers, vrijwilligers en organisaties en instellingen die voor deze groepen werken gaan de maatregelen concretiseren en verder uitwerken.

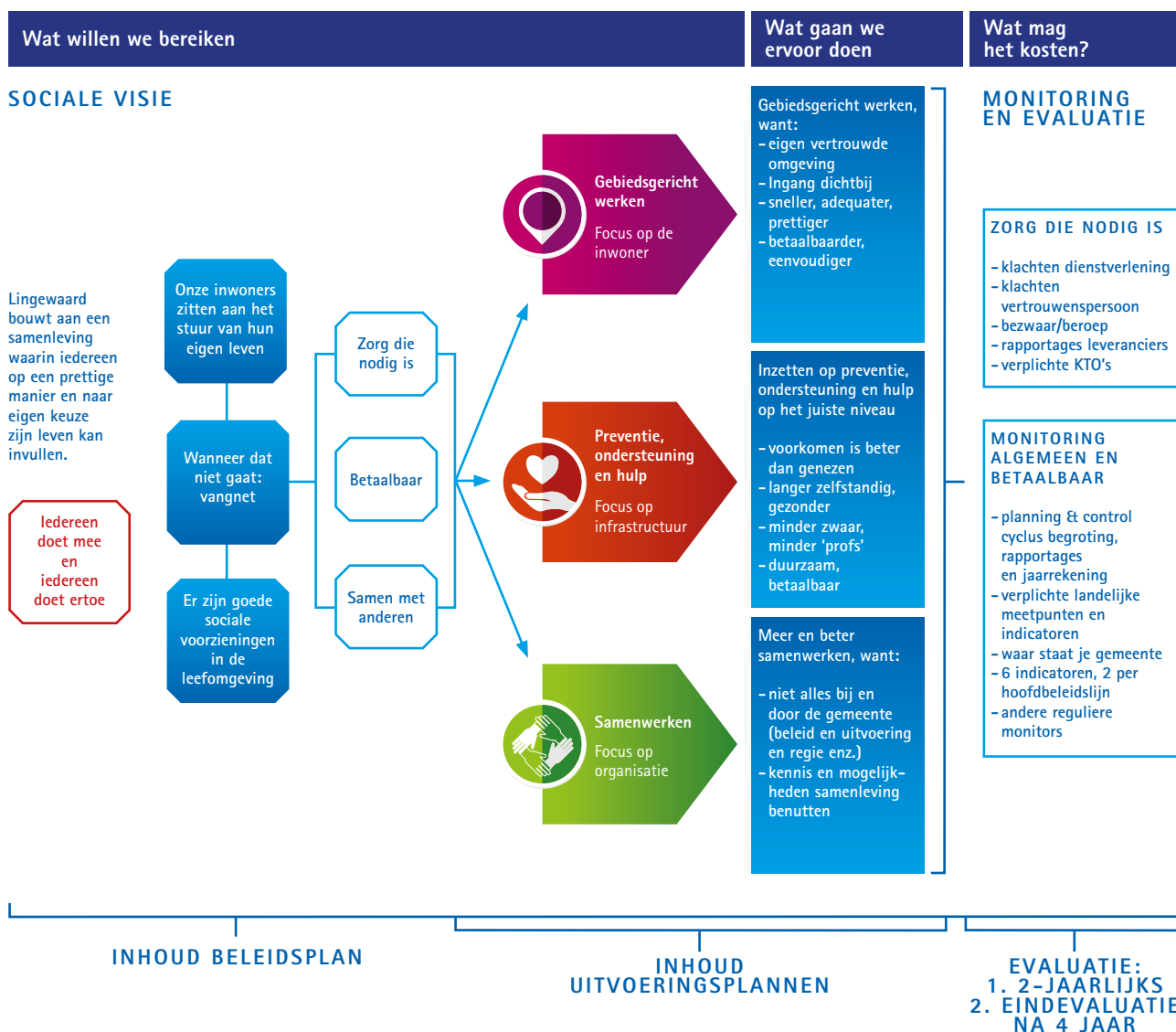
De gemeente is aanjager en faciliteert. Dit is een indirecte rol, maar we dragen wel de verantwoordelijkheid om de beweging van co creatie op gang te houden. In paragraaf 8 gaan we hier uitgebreider op in.

3. KADER: SOCIAAL DOMEIN PLAN

De gemeenteraad van Lingewaard heeft op 15 december 2016 het Beleidsplan Sociaal Domein 2017-2020, 'Iedereen doet mee' vastgesteld. Het Beleidsplan geeft de kaders weer van de ontwikkeling van het Sociaal Domein in Lingewaard en gaat onder andere over de gemeentelijke taken binnen de Participatiewet, Wmo, Jeugdwet, Wet Passend Onderwijs en de Wet Publieke Gezondheid. Concreet gaat het over onder andere voorzieningen zoals algemeen maatschappelijk werk, jongeren- en ouderenadvieswerk, sport en cultuur (Wmo), onderwijs en kinderopvang.

Onderstaand figuur geeft de structuur van het beleidsplan Sociaal Domein schematisch weer.

Het Beleidsplan Sociaal Domein is vorm gegeven langs de volgende **drie hoofdbeleidslijnen**:

Gebiedsgericht
werken

Preventie en
ondersteuning en hulp
op het juiste niveau

Meer en beter
samenwerken

In het beleidsplan staat het volgende: "In co-creatie en afstemming met onze partners stelt ons college uitvoeringsplannen op de drie hoofdbeleidslijnen op. In deze plannen worden de beleidskeuzes uitgewerkt voor steeds een periode van twee jaar. De uitvoeringsplannen geven antwoord op vragen als 'Hoe?', 'Wat?' en 'Wanneer?' en ze worden ter kennisname van de gemeenteraad gebracht."

Binnen het hele Sociaal Domein spannen wij ons in om de komende jaren te werken volgens de uitgangspunten die zijn weergegeven in het Beleidsplan Sociaal Domein. Hierbij wordt extra aandacht gegeven aan deregulering, resultaatgericht werken en goede communicatie. Het beleid en alle activiteiten voor mantelzorgers in de gemeente Lingewaard worden gerelateerd aan en dragen bij aan het behalen van de doelen op deze drie pijlers van beleidsplan sociaal domein 2017-2020. Het 'titel van het stuk' treed in werking vanaf 01-01-2018. De beleidsregels voor mantelzorg en vrijwilligers (oa. Mantelzorgwaardering en vrijwilligersverzekering) zijn complementair aan het nieuwe beleid en blijven daarom gehandhaafd.

4. REIKWIJDTE VAN HET VRIJWILLIGERSBELEID

Binnen het sociale domein hebben wij geen doelgroepenbeleid. De reden waarom wij geen doelgroepenbeleid hebben is dat wij voor integraal en inclusie staan, dus 'algemene beleidskaders' hanteren met daarin 'accenten'. Algemene beleidskaders gaan alle Lingewaardse inwoners aan, binnen deze algemene kaders worden accenten aangebracht. Accenten zijn 'groepen binnen de samenleving of onderwerpen waar vanuit het lokaal sociaal beleid de nadruk op ligt en waar wij een extra impuls aan willen geven.

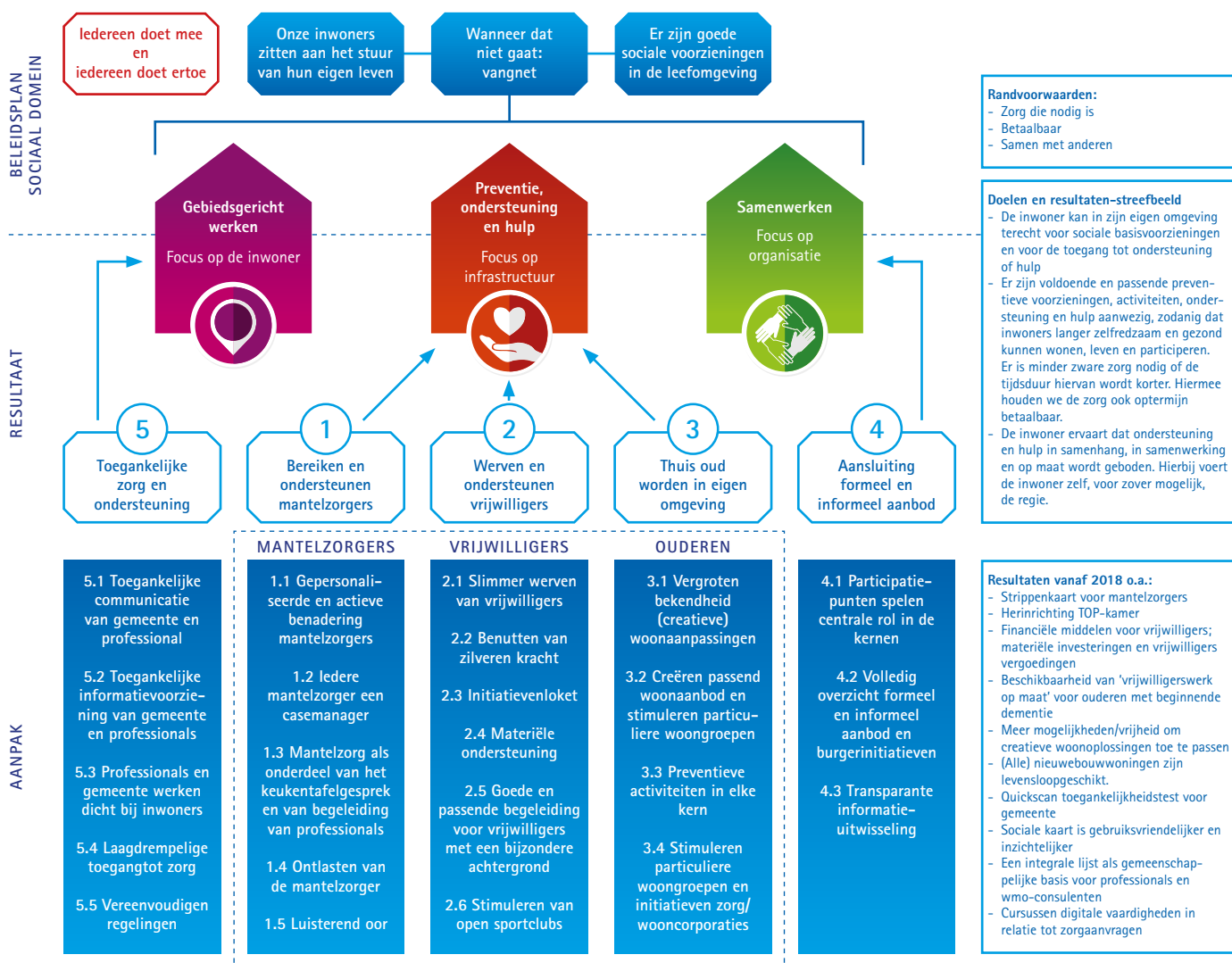
Om de thema's en maatregelen uit hoofdstuk 5 en 6 te verwezenlijken zijn niet alleen het beleidsplan sociaal domein breed relevant, maar ook de algemene subsidieverordening Lingewaard 2016, het uitvoeringsplan sociaal domein, inkoopverordening en geldende beleidsregels ten aanzien van het innovatiefonds, inwoners initiatieven en sport en cultuur.

5. MAATREGELENPAKKET

Het beleid voor vrijwilligers van de gemeente Lingewaard bestaat uit een samenhangend pakket aan maatregelen waar de gemeente, zorg- en welzijnspartijen, vrijwilligers en mantelzorgers zich voor willen inzetten. Voor vrijwilligers wil Lingewaard aan de slag met zeven maatregelen die het mogelijk maken dat vrijwilligers nog meer mee kunnen doen in Lingewaard en beter worden gefaciliteerd. De maatregelen vallen onder het thema werven en ondersteunen van vrijwilligers en aansluiting formeel en informeel aanbod. De uitwerking van de maatregelen is in paragraaf 8 te vinden, als uitvoeringsplan per actie.

Met dit maatregelenpakket hebben we de ambitie om te komen tot een trendbreuk in de gemeente, in het welzijn en de gezondheid van vrijwilligers. Dat betekent dat we in de indicatoren die hier inzicht in geven verbetering moeten gaan zien de komende jaren. De ambitie is om bijvoorbeeld het aantal inwoners dat vrijwilligerswerk doet te vergroten.

6. TOELICHTING MAATREGELEN

Uit de interactieve sessies met inwoners zijn voor vrijwilligers de volgende thema's naar voren gekomen:

Thema: Werven en ondersteunen vrijwilligers

1. Slimmer werven van vrijwilligers

Veel deelnemers aan de sessies ervaren een tekort aan vrijwilligers en verwachten dat dit tekort zal toenemen in Lingewaard.

Dat betekent dat er uitdaging ligt om meer en slimmer te gaan werven van vrijwilligers voor verenigingen. Onder de groep ouderen ligt een groot potentieel van mensen die in de toekomst iets kan betekenen voor de Lingewaardse samenleving. Hetzelfde geldt voor de groep jongere werkelozen. Een persoonlijke benadering, vrijwilligersvacatures meer onder de aandacht brengen en gebruik van technologie zijn hierin stappen in de goede richting.

Belangrijk uitgangspunt bij vrijwilligerswerk is volgens deelnemers dat je mensen geen taken moet laten uitvoeren waar zij niet goed in zijn of waar zij zich niet prettig bij voelen. Deze maatregel draagt bij aan de uitvoering van de ambitie preventie.

2. Benutten van de zilveren kracht

Het aanbod van vrijwilligers neemt op papier toe door toename van gepensioneerden, maar dit komt in de praktijk niet voldoende terug. Met alle samenwerkende partners kan er gezorgd worden dat we meer vrijwilligers gaan werven. Vooral SNL, SWL en andere lokale partners kunnen hierbij een belangrijke rol spelen. SNL omdat zij in contact staan met ouderen. SWL vanuit hun taak om vrijwilligers en vrijwilligersinstanties te begeleiden. De wil van de deelnemers is ook om hier ook eenzame ouderen bij te betrekken.

Om meer vrijwilligers te werven kunnen er een aantal stappen worden gezet in de juiste richting. Het gaat hierom betere (analoge) informatieverstrekking en gerichte wervingsacties (denk bijvoorbeeld aan belacties). Maar men kan ook denken aan een vaste vrijwilligersrubriek in het gemeentenuws. Deze maatregel draagt bij aan de uitvoering van de ambitie uit de pijler preventie.

3. Initiatievenloket

Inwoners weten vaak niet waar zij met een initiatief heen kunnen. Dat moet beter. Willen we de energie en de burgerkracht benutten dan is belangrijk de ingang van het initiatievenloket beter bekend te maken. Ook is er behoefte bij inwoners om de processen rondom het verwerken van burgerinitiatieven te verbeteren. Meer bekendheid voor succesvolle burgerinitiatieven kan bovendien andere inwoners met goede ideeën stimuleren. Deze maatregel draagt bij aan de uitvoering van de ambitie uit de pijler preventie, ondersteuning en hulp.

4. Materiele ondersteuning vrijwilligers

Vrijwilligers hebben behoefte aan meer (financiële) middelen om vrijwilligersactiviteiten te kunnen blijven doen. Een goede ondersteuning van de vrijwilliger in begeleiding, materiaal of training is cruciaal voor goed vrijwilligerswerk. Een toename van de beschikbare fondsen voor materiële investeringen zou daarom helpen. Ook het invoeren van een vrij budget voor vrijwilligersorganisaties is een wens van de deelnemers. Deze maatregel draagt bij aan de uitvoering van de ambitie uit de pijler preventie, ondersteuning en hulp.

5. Goede en passende begeleiding voor vrijwilligers met bijzondere achtergrond

Ook voor mensen met een bijzondere achtergrond (uit de bijstand, begeleid door maatschappelijk werk) moet het mogelijk zijn om vrijwilligerswerk te doen. Vrijwilligerswerk voor mensen uit de bijstand kan daarom bestaan uit een stappenplan: van lidmaatschap naar kleine taken bij die vereniging, dan naar een vrijwilligersfunctie, sollicitatietraining en uiteindelijk een betaalde baan (ergens anders). Mensen met psychiatrische aandoeningen of psychosociale problemen krijgen extra begeleiding, maar hoeven niet aan extra voorwaarden te voldoen. Deze maatregel draagt bij aan de uitvoering van de ambitie uit de pijler preventie.

6. Stimuleren van open clubs

Open clubs zijn sportclubs met een open houding naar de samenleving: naast sport bieden zij of faciliteren zij ook zaken als huiswerkbegeleiding, kinderopvang of dagactiviteiten voor ouderen. Meer open clubs in Lingewaard is een stimulans voor een samenleving waarin vrijwilligers een belangrijke rol hebben. Omdat meerdere activiteiten op één plek zijn, is het werven van vrijwilligers wellicht ook makkelijker. Voor kleinere verenigingen is het mogelijk om iets dergelijks in samenwerking aan te bieden. Deze maatregel draagt bij aan de uitvoering van de ambitie uit de pijler preventie en gebiedsgericht werken.

Thema: Aansluiting formeel en informeel aanbod

1. Participatiepunten spelen centrale rol in kernen

Participatiepunten zijn duidelijk aanwezig in de kernen en vervullen daar een verbindende rol tussen gemeente, zorgvrager, vrijwilliger, mantelzorger en professional, omdat al deze partijen op deze plek hun spreekuur, ontmoetingsplek, informatiepunt e.d. hebben. partijen schuiven bij elkaar aan. Inwoners worden goed wegwijs gemaakt naar zorg en ondersteuning in de kern. Deze maatregel draagt bij aan de uitvoering van de ambities van de pijler gebiedsgericht werken.

2. Volledig overzicht formeel en informeel aanbod burgerinitiatieven

Op diverse plekken en bij de relevante partijen is het aanbod inzichtelijk en actueel. Het wmo-loket en de participatiepunten lopen daarin voorop. Inwoners kunnen bovendien zelf gemakkelijk aanbod inzien en bijwerken. De (digitale) sociale kaart is vanaf de homepage van de gemeente te bereiken en met een activiteitenkalender wordt inzicht geboden in de burgerinitiatieven en hun activiteiten. Deze maatregel draagt bij aan de uitvoering van de ambitie van de pijler preventie.

7. SLIMME UITVOERING

Om het gewenste effect te bereiken is een slimme uitvoering van de maatregelen nodig. Daarvoor willen we een slim proces organiseren voor het hele pakket waarbij alle partners in positie worden gebracht, de vruchten van de synergie in de aanpak geplukt kunnen worden en er maatwerk per maatregel is. Dit doen wij als volgt:

7.1 EVENWICHTIG MAATREGELENPAKKET

We hebben veel energie gestoken in het delen van de probleemanalyse met vertegenwoordigers uit alle geledingen van de samenleving. Er is brede consensus over de urgentie, kansen en bedreigingen. Er zijn – en worden nog steeds – initiatieven aangedragen die een bijdrage kunnen leveren aan betere hulp en ondersteuning aan inwoners van Lingewaard. De vijf thema's en onderliggende maatregelen zijn daarvan het resultaat: een breed en efficiënt maatregelenpakket.

Er is consensus over de aanpak: met concrete maatregelen kunnen vitale coalities van gemeente, zorg, welzijn, vrijwilligers en mantelzorgers zich inzetten voor betere hulp en ondersteuning.

7.2 GOEDE KOPPELING AAN BELEIDSPLAN SOCIAAL DOMEIN

In de uitvoering zal de koppeling met het beleidsplan en uitvoeringsplan sociaal domein belangrijk zijn. Voor zover de maatregelen uit het vrijwilligersbeleid raken aan het beleidsplan en de acties in het uitvoeringsplan sociaal domein worden er slimme koppelingen gemaakt. Dit geldt vooral voor de maatregelen die ingaan op de aansluiting van formeel en informeel aanbod en de toegankelijkheid van zorg. De gemeente draagt er zorg voor dat bij de uitvoering van deze maatregelen de verantwoordelijke partijen bij het beleidsplan/uitvoeringsplan sociaal domein zoveel mogelijk worden betrokken.

7.3 GEFASEERDE AANPAK EN DYNAMISCH KARAKTER

Voorliggend maatregelenpakket kent een dynamisch karakter. Er wordt ruimte geboden voor experiment, voor het ontwikkelen van nieuwe samenwerkingsvormen en methodieken. Hierdoor verschillen de actielijnen qua concreetheid en draagvlak vanuit de partners. Resultaat is een gefaseerde aanpak waarbij de acties ieder in eigen tempo van planvorming naar uitvoering worden ontwikkeld. Het tempo wordt uiteindelijk bepaald in overleg met de vitale coalities. Zij moeten ook de tijd en ruimte hebben om aan de slag te zijn met deze maatregelen. Niet alles kan tegelijk.

Daarbij blijft ruimte voor nieuwe initiatieven die een bijdrage kunnen leveren aan onze gezamenlijke ambitie. Daarnaast is er ruimte om te leren: welke partners zijn onmisbaar, welke inzet kan van de verschillende partners verwacht worden, is een brede coalitie nodig of kan een kleine kopgroep net zo goed de eerste stappen zetten? Alle betrokken partners zullen al doende leren wat wel en niet werkt en daar hun vervolgstappen op aanpassen.

7.4 MONITORING

Bij het verder concretiseren en uitvoeren van de maatregelen hoort ook een concretisering van de doelen (welk effect streven we na op het gebied van bijvoorbeeld eenzaamheid, sociale kwetsbaarheid, sociale betrokkenheid), zodat zowel op het maatschappelijk effect als de inspanning en resultaten gemonitord worden en bijgestuurd kan worden waar dit nodig is. Het maatregelenpakket zal ieder jaar worden voorzien van een voortgangsrapportage per maatregel op basis van de indicatoren zoals genoemd in het sociaal beleidsplan. De voortgang zal politiek aan de orde komen om vervolgens te landen in de reguliere begrotingscyclus. Voor de effectmeting sluiten we aan bij de monitoring zoals die omschreven staat in het beleidsplan sociaal domein. Waar nodig wordt er aanvullend onderzoek gedaan om beter zicht te krijgen op het maatschappelijk effect van het vrijwilligersbeleid en of het met de ingezette lijn lukt om een trendbreuk te realiseren.

7.5 WERK MET WERK MAKEN

Zowel op beleidsniveau als op uitvoeringsniveau bestaan de structuren waar het vrijwilligersbeleid bij aansluit. Het beleidsplan sociaal domein is het overkoepelende beleidskader. Daarnaast raakt het vrijwilligersbeleid zoals eerder aangegeven aan het woonbeleid, het vrijwilligersbeleid, vrijwilligersbeleid, de activiteiten van SWL en maatschappelijk werk in het algemeen, SNL, de plaatselijke ouderenorganisaties, zorgorganisaties, huisartsen enz. Om de maatregelen uit het vrijwilligersbeleid uit te voeren zal de gemeente samenwerken en prestatie afspraken maken met deze partners en ervoor zorgen dat doelstellingen of maatregelen uit het vrijwilligersbeleid in bestaand beleid een plek krijgen.

8. GEMEENTE FACILITEERT ACTIEF

In het sociaal domein plan is opgenomen dat: "Voor de uitvoering van dit beleid zijn de in de begroting en door het rijk toegekende beschikbare middelen kader stellend. Voor het Sociaal Domein breed, programma 1 in de programmabegroting, gaat het in totaal om ruim 42 miljoen (financieel overzicht programma 1 2017) in 2017. Daarvan is ongeveer 19 miljoen (financieel overzicht nieuwe taken sociaal domein per 1-1-2015) beschikbaar voor de nieuwe taken WMO, Jeugd- en Participatiewet per 1-1-2015. De omvang van deze beschikbare middelen beweegt nog sterk."

Dit kader geldt ook voor dit beleids- en uitvoeringsplan. Jaarlijks moet de gemeente daarom kijken naar het totale budget dat beschikbaar is en wat dit betekent voor de activiteiten die uitgevoerd moeten worden.

De gemeente is van mening dat goede plannen ondersteuning verdienen van de gemeente en door de gemeente gefinancierde organisaties om daar uitvoering aan te geven. Het gaat hierbij om budget, inzet mensen/middelen/organisatie per doelgroep en/of beleidslijn. Met gesubsidieerde en daar waar nodig inkoop partijen zal de gemeente prestatie afspraken maken over de thema's en maatregelen.

Wij kijken daarom ook naar de bestaande investeringen die de gemeente nu al doet om "nieuw voor oud" in te ruilen. Bij aanvragen voor middelen zal de gemeente vragen aan de initiatiefnemers ons een voorzet te geven welke bestaande activiteit kan vervallen om tijd en aandacht te geven aan deze nieuwe prioriteit. Wanneer het ruilen van een activiteit betekent dat het effect van een impuls op het bestaand beleid niet gehaald wordt, zal binnen het totale financiële kader van het sociale domein ruimte moeten worden gezocht.

Het is de bedoeling dat de gemeente voor de drie programmalijnen waar de thema's uit het vrijwilligersbeleid aan bijdragen nog gaat bepalen. In 2018 wordt gestreefd naar een structurele inzet van middelen per programmalijn. Voor 2017 is gewerkt met incidentele middelen.

In hoofdstuk 2 is de rol van de gemeente kort aangestipt. De gemeente heeft de rol van aanjager en faciliteert.

Dit is een indirecte rol, maar we dragen wel de verantwoordelijkheid om de beweging van co-creatie op gang te houden. Dit laatste betekent dat wij als gemeente aan zullen sluiten bij initiatieven, overleggen, vergaderingen van inwonersinitiatieven wanneer er beleid op een bepaald terrein moet worden ontwikkeld. Dit doen wij door voort te borduren op de interactieve manier zoals in dit co-creatie traject is gewerkt.

Eerste stappen in de uitvoering

Wanneer het om de uitvoering gaat van de plannen, wil de gemeente graag de vitale coalities ondersteunen bij het verwezenlijken van het uitvoeringsplan. Daarvoor vraagt de gemeente de coalities plannen van aanpak op te stellen waarbij de gemeente (via uitvoerende organisaties of zelf) ondersteunt of faciliteert.

De stappen die de gemeente wil ondernemen na vaststelling van het beleidsdocument zijn:

- Vitale coalities die zich hebben opgegeven bijeen roepen in 2018;
- Fijnmazigere planning opstellen voor de uitvoering van alle maatregelen;
- Opvragen bij inwoners wanneer diverse groepen zoals ouderenstichtingen, tafeltje dekjes, etc., voltallig bijeenkomen;
- Professionals (ook de gemeente vragen) sluiten aan bij deze overleggen;
- Subsidie en aanbesteding voor professionele partijen worden aangepast indien noodzakelijk;
- Toetsen of de indicatoren zoals genoemd in het sociaal beleidsplan toereikend zijn om de uitvoering te monitoren.

9. DE MAATREGELLEN

In dit hoofdstuk zijn de uitgebreide maatregelen per thema opgenomen.

Bij het lezen van deze maatregelen is het goed om in gedachten te houden dat deze beschreven zijn vanuit de behoefte van inwoners. Er zijn acties of maatregelen genoemd die mogelijk al bestaan of die tegenstrijdig lijken te zijn. Wij hebben er bewust voor gekozen om hierin niet te corrigeren, omdat wij willen voorkomen dat inwoners - die bijgedragen hebben in dit traject - zich niet meer herkennen in hun verhaal.

Zoals eerder in het document aangegeven zitten wij aan het begin van een co-creatietraject. Het formuleren van het beleid hebben wij nu gehad. Het co-creatietraject gaat door in de uitvoering van dit beleid met de inwoners vanuit hun kracht.